

<https://www.hs.fi/mielipide/art-200006344381.html>

Anonyymiys korostaa kärjistävää viestintää netissä

Sosiaalinen media on avannut ihmisille uusia tiedonlähteitä ja keskustelumahdollisuuksia, mutta samalla se on avannut laajalevikkisen kanavan, jonka kautta voi levittää tehokkaasti uskomuksia tiedon sijaan ja lietsoa vihaa.

Julkaistu: 16.12. 2:00

Viestinnän professori Anu Kantola kirjoitti [kolumnissaan](#) (HS 3.12.) viimeaikaisista sosiaalisen median tutkimustuloksista. Niiden perusteella yleisesti omaksuttu väittäjä sosiaalisen median kuplista on väärä tai ainakin vahvasti liioiteltu ja polarisoituminen johtuisi muista syistä kuin sosiaalisen median toimintatavoista.

Kantolan maailmalta raportoimat tutkimustulokset ovat paitsi mielenkiintoisia myös lohdullisia. On hienoa, että jokaisen ihmisen sosiaaliseen kuplaan sekoittuu myös mielipiteiltään erilaisia ihmisiä tai että sosiaalisen median vaikutus kaikukammioiden syntyyn ei olisikaan niin voimakas.

Kielentutkijoina haluamme kuitenkin tuoda esiin oman havaintomme – ja huolestamme – syrjivän puheen lisääntyvästä käytöstä muun muassa avoimilla keskustelupalstoilla. Oman tutkimuksemme aineisto on kerätty Suomi24-alustan maahanmuuttovastaisesta keskustelusta.

Päällimmäinen huomiomme kiinnittyi siellä voimakkaasti eri ihmisryhmiä erottelevaan ja polarisoivaan puhetapaan, joka rakentaa kantasuomalaista ryhmäidentiteettiä ja erottaa siitä sisäryhmään kuulumattomat maahanmuuttajat tai ulkomaalaiset. Näissä verkkokeskusteluissa ei keskustella rakentavasti eri mielipiteistä, vaan keskustelu on samanhenkisten ihmisten keskinäistä pauhaamista, joka voimistuu kommentti kommentilta.

Netissä pauhaaminen ja huutelu muistuttavat luonnollista puhetta: viesti liitetään aiemmin kirjoitettuihin viesteihin ja merkitykset rakentuvat yhteisesti. Kuten puhetilanteessa, huomiota haetaan kärjistämällä, jolloin tunteisiin ja stereotyyppisiin uskomuksiin perustuva tiedonmuodostus korostuu.

Netin anonyymissa ympäristössä tällaiset viestintätekniikat avaavat portteja myös valheille ja provosoinnille perustuvalla trollaukselle. Syntyneen ryhmän konsensusta vastustavat soraäänit lytätään karkeasti, ja näin syntyy samanhenkisten kupla.

Ylipäätään netin anonyymiys korostaa kärjistävää, toisinaan lainvastaistakin viestintää. Esimerkiksi maahanmuuttoa käsittelevissä ketjuissa on usein havaittavissa moderaattorien tekemiä viestipoistoja, mikä kieltii siitä, että nämä kommentit ovat olleet sääntöjen vastaisia.

Sosiaalinen media on kenties avannut ihmisille uusia tiedonlähteitä ja keskustelumahdollisuuksia, mutta samalla se on avannut laajalevikkisen kanavan, jonka kautta voi levittää tehokkaasti uskomuksia tiedon sijaan ja lietsoa vihaa. Vaikka systeemitason toiminnassa polarisaatiota ei voi todentaa, kupla on kuitenkin selvästi olemassa sosiaalisen median keskusteluissa käytetyssä kielessä.

Simo Määttä

käännöstieteen apulaisprofessori Helsingin yliopisto

Ulla Tuomarla

ranskan kielen yliopistonlehtori, dosentti, Helsingin yliopisto

Karita Suomalainen

tohtorikoulutettava, suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus, Turun yliopisto

Lukijan mielipiteet ovat HS:n lukijoiden kirjoittamia puheenvuoroja, joita HS:n toimitus valikoi ja toimittaa. Voit jättää mielipidekirjoituksen tai tutustua kirjoitusten periaatteisiin osoitteessa

www.hs.fi/kirjoitamielipidekirjoitus.